

॥ ಜ್ಞಾನಾದೇವ ತು ಕೈವಲ್ಯಮ್ ॥

ವಿವೇಕದೀಪಿನೀ

(ಪ್ರಶೋತ್ತರಮಾಲಿಕಾ ಸಂಗ್ರಹ)

ವೇದಾಂತ ಭಾರತಿ

(ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಮಾನಿತ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆ)

ಚಂದ್ರಮೌಳಿ ರಸ್ತೆ, ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರ-571602,

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ. ದೂರವಾಣಿ : 08223-262471

Viveka Deepinee- A Collection of Prashnottara Malika

FIRST PRINT : 2006

FOURTH PRINT : 2016

COPIES : 5000

© : Vedanta Bharati

PAGES : 16

PRICE : Rs. 5.00

PUBLISHED BY :

Vedanta Bharati Research Academy

Chandramouli Road, Krishnarajanagara - 571 602,

Mysore District. Ph: 08223-262471

PRINTED AT :

Span Print

BanaShankari, Bangalore- 70

Phone : 26718831

ನಿವೇದನೆ

ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಚಯದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಅನೈಕ್ಯ, ಅಶಿಸ್ತುಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯರ ಚಿಂತೆಗೆ ಗ್ರಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು ಇಂದಿನ ಆದ್ಯತೆಯೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ವೇದಾಂತಭಾರತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಳಿಲು ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಶೋತ್ತರಮಾಲಿಕಾ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರೌಢ-ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವ ವಿವೇಕದೀಪಿನೀ ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥಹುದು. ಸರಳವೂ ಸುಬೋಧವೂ ಆಗಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿಕಾಸವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಪಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಕರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ವೇದಾಂತಭಾರತಿ

ವಿವೇಕದೀಪಿನೀ

(ಪ್ರಶೋತ್ತರಮಾಲಿಕಾ ಸಂಗ್ರಹ)

ಕಃ ಖಲು ನಾಲಂಕ್ರಿಯತೇ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಾರ್ಥಸಾಧನಪಟೀಯಾನ್ |

ಅಮುಯಾ ಕಂಠಸ್ಥಿತಯಾ ಪ್ರಶೋತ್ತರತತ್ಸಮಾಲಿಕಯಾ ||1||

ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಾರ್ಥಸಾಧನಪಟೀಯಾನ್ = ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರೋಕ್ಷ ಫಲಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಜಾಣನಾದ, ಕಃ = ಯಾವನು ತಾನೆ, ಕಂಠಸ್ಥಿತಯಾ = ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ, ಅಮುಯಾ ಪ್ರಶೋತ್ತರತತ್ಸಮಾಲಿಕಯಾ = ಈ ಪ್ರಶೋತ್ತರತತ್ಸಮಾಲಿಕಾರದಿಂದ, ನ ಅಲಂಕ್ರಿಯತೇ ಖಲು = ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ?

ಭಗವನ್ ಕಿಮುಪಾದೇಯಂ ಗುರುವಚನಂ ಹೇಯಮಪಿ ಚ ಕಿಮುಕಾರ್ಯಮ್ |

ಕೋ ಗುರುರಧಿಗತತ್ತ್ವಃ ಶಿಷ್ಯಹಿತಾಯೋದ್ಯತಃ ಸತತಮ್ ||2||

ಪ್ರ : ಭಗವನ್ ಕಿಮುಪಾದೇಯಂ = ಪೂಜ್ಯರೇ! ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಯಾವುದು?

ಉ : ಗುರುವಚನಂ = ಗುರುಗಳ (ಹಿರಿಯರ) ಮಾತು.

ಪ್ರ : ಹೇಯಮಪಿ ಕಿಮ್ = ಬಿಡಬೇಕಾದ್ದು ಯಾವುದು?

ಉ : ಅಕಾರ್ಯಮ್ = ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸ.

ಪ್ರ : ಕಃ ಗುರುಃ = ಗುರು ಯಾರು (ಎಂಥವನು ಗುರು)?

ಉ : ಅಧಿಗತತ್ತ್ವಃ, ಶಿಷ್ಯಹಿತಾಯೋದ್ಯತಃ ಸತತಮ್ = ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿಷ್ಯನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವನೂ ಗುರು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಃ ಪಥ್ಯತರೋ ಧರ್ಮಃ ಕಃ ಶುಚಿರಿಹ ಯಸ್ಯ ಮಾನಸಂ ಶುದ್ಧಮ್ |

ಕಃ ಪಂಡಿತೋ ವಿವೇಕೀ ಕಿಂ ವಿಷಮವಧೀರಣಾ ಗುರುಷು ||3||

ಪ್ರ : ಕಃ ಪಥ್ಯತರಃ = ಯಾವುದು ಹಿತಕರವಾದದ್ದು ?

ಉ : ಧರ್ಮಃ = ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮವೇ ಹಿತಕರವಾದದ್ದು.

ಪ್ರ : ಕಃ ಶುಚಿರಿಹ = ಇಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಶುದ್ಧನು?

ಉ : ಯಸ್ಯ ಮಾನಸಂ ಶುದ್ಧಮ್ = ಯಾವನ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ ಅವನೇ ಶುದ್ಧನು.

ಪ್ರ : ಕಃ ಪಂಡಿತಃ = ಯಾವನು ಪಂಡಿತ?

ಉ : ವಿವೇಕೀ = ವಿವೇಕಿಯೇ ಪಂಡಿತ.

- ಪ್ರ : ಕಿಂ ವಿಷಮ್ = ಯಾವುದು ವಿಷವು?
- ಉ : ಅವಧೀರಣಾ ಗುರುಷು = ಗುರುಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದು ವಿಷ.
- ಕಿಂ ಮನುಜೇಷು ಇಷ್ಟತಮಮ್ ಸ್ವಪರಹಿತಾಯ ಉದ್ಯತಂ ಜನ್ಮ |
- ಕೇ ಚ ದಸ್ಯವೋ ವಿಷಯಾಃ ಕೋ ವೈರೀ ಯಸ್ತ್ವನುದ್ಯೋಗಃ ||4||
- ಪ್ರ : ಕಿಂ ಮನುಜೇಷು ಇಷ್ಟತಮಮ್ = ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಇಷ್ಟವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?
- ಉ : ಸ್ವಪರಹಿತಾಯ ಉದ್ಯತಂ ಜನ್ಮ = ತನ್ನ ಮತ್ತು ಪರರ ಹಿತಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಹುಟ್ಟು.
- ಪ್ರ : ಕೇ ಚ ದಸ್ಯವಃ = ಯಾರು ಕಳ್ಳರು?
- ಉ : ವಿಷಯಾಃ = ವಿಷಯಗಳು ಕಳ್ಳರು.
- ಪ್ರ : ಕಃ ವೈರೀ = ಯಾರು ಶತ್ರು?
- ಉ : ಯಸ್ತ್ವನುದ್ಯೋಗಃ = ನಿರುದ್ಯೋಗವೇ ವೈರಿ.
- ಕಸ್ಮಾದ್ ಭಯಮಿಹ ಮರಣಾತ್ ಅಂಧಾದಿಹ ಕೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ರಾಗೀ ||
- ಕಿಂ ದುಃಖಮಸಂತೋಷಃ ಕಿಂ ಲಾಘವಮಧಮತೋ ಯಾಂಚಾ ||5||
- ಪ್ರ : ಇಹ ಕಸ್ಮಾದ್ ಭಯಂ = ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವುದರಿಂದ ಭಯ?
- ಉ : ಮರಣಾತ್ = ಮರಣದಿಂದ.
- ಪ್ರ : ಇಹ ಅಂಧಾತ್ ಕಃ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ = ಇಲ್ಲಿ ಕುರುಡನಿಗಿಂತಲೂ ಕುರುಡನಾರು?
- ಉ : ರಾಗೀ = ವಿಷಯಾಸಕ್ತನು.
- ಪ್ರ : ಕಿಂ ದುಃಖಂ = ಯಾವುದು ದುಃಖ?
- ಉ : ಅಸಂತೋಷಃ = ಅತ್ಯಪ್ಪಿ.
- ಪ್ರ : ಕಿಂ ಲಾಘವಮ್ = ಯಾವುದರಿಂದ ಹಗುರವಾಗುತ್ತೇವೆ?
- ಉ : ಅಧಮತಃ ಯಾಂಚಾ = ಅಧಮರಲ್ಲಿ ಬೇಡುವುದರಿಂದ.
- ಪಾತುಂ ಕರ್ಣಾಂಜಲಿಭಿಃ ಕಿಮ್ ಅಮೃತಮಿಹ ಯುಜ್ಯತೇ ಸದುಪದೇಶಃ |
- ಕಿಂ ಗುರುತಾಯಾ ಮೂಲಂ ಯದೇತದಪ್ರಾರ್ಥನಂ ನಾಮ ||6||
- ಪ್ರ : ಪಾತುಂ ಕರ್ಣಾಂಜಲಿಭಿಃ ಕಿಮಮೃತಮಿಹ ಯುಜ್ಯತೇ = ಇಲ್ಲಿ ಕಿವಿಬೊಗಸೆಯಿಂದ ಪಾನಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?
- ಉ : ಸದುಪದೇಶಃ = ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಸತ್ಯವಾದ ಉಪದೇಶ, ಸಜ್ಜನರ ಉಪದೇಶ.
- ಪ್ರ : ಕಿಂ ಗುರುತಾಯಾ ಮೂಲಂ = ಹಿರಿಮೆಗರಿಮೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಯಾವುದು?

ಉ : ಯದೇತದಪ್ರಾರ್ಥನಂ ನಾಮ = ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿ, ಬೊಗಸೆಗಟ್ಟಿ ಬೇಡದಿರುವುದೇ
ಹಿರಿಮೆಗರಿಮೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ.

ಕಿಂ ಜೀವಿತಮನವದ್ಯಂ ಕಿಂ ಜಾಡ್ಯಂ ಪಾಠತೋಪ್ಯನಭ್ಯಾಸಃ |

ಕೋ ಜಾಗರ್ತಿ ವಿವೇಕೀ ಕಾ ನಿದ್ರಾ ಮೂಢತಾ ಜಂತೋಃ ||7||

ಪ್ರ : ಕಿಂ ಜೀವಿತಂ = ಯಾವುದು ಬದುಕು?

ಉ : ಅನವದ್ಯಂ = ಪರಿಶುದ್ಧತೆ.

ಪ್ರ : ಕಿಂ ಜಾಡ್ಯಂ = ಯಾವುದು ಜಡತೆ?

ಉ : ಪಾಠತೋಪ್ಯನಭ್ಯಾಸಃ = ಕಲಿಸಿದರೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡದಿರುವುದು.

ಪ್ರ : ಕಃ ಜಾಗರ್ತಿ = ಯಾವನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವವನು?

ಉ : ವಿವೇಕೀ = ವಿಚಾರವಂತನು.

ಪ್ರ : ಕಾ ನಿದ್ರಾ = ಜೀವಿಯ ನಿದ್ರೆ ಯಾವುದು ?

ಉ : ಮೂಢತಾ ಜಂತೋಃ = ಮೂಢತನವೇ ಜೀವಿಯ ನಿದ್ರೆ.

ನಲಿನೀದಲಗತಜಲವತ್ತರಲಂ ಕಿಂ ಯೌವನಂ ಧನಂ ಚಾಯುಃ |

ಕೋಽನರ್ಥಫಲೋ ಮಾನಃ ಕಾ ಸುಖದಾ ಸಾಧುಜನಮೈತ್ರೀ ||8||

ಪ್ರ : ನಲಿನೀದಲಗತಜಲವತ್ತರಲಂ ಕಿಂ = ಕಮಲದ ದಳದ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನಂತೆ
ಚಂಚಲವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?

ಉ : ಯೌವನಂ ಧನಂ ಚ ಆಯುಃ = ತಾರುಣ್ಯ, ಹಣ ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಯ.

ಪ್ರ : ಕಃ ಅನರ್ಥಫಲಃ = ಕೆಟ್ಟ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಯಾವುದು?

ಉ : ಮಾನಃ = ಅಭಿಮಾನ - ಅಂದರೆ ದುರಭಿಮಾನವೇ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಪ್ರ : ಕಾ ಸುಖದಾ = ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಯಾವುದು?

ಉ : ಸಾಧುಜನಮೈತ್ರೀ = ಸಜ್ಜನರ ಗೆಳೆತನವೇ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಕೋ ನರಕಃ ಪರವಶತಾ ಕಿಂ ಸೌಖ್ಯಂ ಸರ್ವಸಂಗವಿರತಿಯಾಃ |

ಕಿಂ ಸತ್ಯಮ್ ಭೂತಹಿತಂ ಪ್ರಿಯಂ ಚ ಕಿಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಸವಃ ||9||

ಪ್ರ : ಕಃ ನರಕಃ = ಯಾವುದು ನರಕ?

ಉ : ಪರವಶತಾ = ಪರಾಧೀನತೆ. ಪಾರತಂತ್ರವೇ ನರಕ.

ಪ್ರ : ಕಿಂ ಸೌಖ್ಯಂ = ಸೌಖ್ಯವು ಯಾವುದು?

ಉ : ಯಾ ಸರ್ವಸಂಗವಿರತೀಃ = ಸರ್ವದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು
ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು.

ಪ್ರ : ಕಿಂ ಸತ್ಯಮ್ = ಯಾವುದು ಸತ್ಯ?

- ಉ : ಭೂತಹಿತಂ = ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿತವಾದದ್ದು.
 ಪ್ರ : ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ಚ ಕಿಂ = ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?
 ಉ : (ಪ್ರಾಣಿನಾಂ) ಅಸವಃ = ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು (ತಮ್ಮ) ಪ್ರಾಣವೇ.
 ಕಿಂ ಮರಣಂ ಮೂರ್ಖತ್ವಂ ಕಿಂ ಚಾನರ್ಘಂ ಯದವಸರೇ ದತ್ತಮ್ |
ಆಮರಣಾತ್ ಕಿಂ ಶಲ್ಯಂ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಂ ಯತ್ಕೃತಂ ಪಾಪಮ್ ||10||
 ಪ್ರ : ಕಿಂ ಮರಣಮ್ = ಮರಣವು ಯಾವುದು?
 ಉ : ಮೂರ್ಖತ್ವಂ = ಮೂರ್ಖತನವೇ.
 ಪ್ರ : ಕಿಂ ಚ ಅನರ್ಘಂ = ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?
 ಉ : ಯದ್ ಅವಸರೇ ದತ್ತಮ್ = ಅಗತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದು ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು.
 ಪ್ರ : ಆಮರಣಾತ್ ಕಿಂ ಶಲ್ಯಂ = ಸಾವಿನ ಪರ್ಯಂತವೂ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು
 ಯಾವುದು?
 ಉ : ಯತ್ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಂ ಕೃತಂ ಪಾಪಮ್ = ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಮರೆಯಲ್ಲಿ
 ಮಾಡಿದ ಪಾಪ.

ಕುತ್ರ ವಿಧೇಯೋ ಯತ್ನೋ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೇ ಸದೌಷಧೇ ದಾನೇ |

ಕಾ ಪ್ರೇಯಸೀ ವಿಧೇಯಾ ಕರುಣಾ ದೀನೇಷು ಸಜ್ಜನೇ ಮೈತ್ರೀ ||11||

- ಪ್ರ : ಕುತ್ರ ವಿಧೇಯಃ ಯತ್ನಃ = ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು?
 ಉ : ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೇ ಸದೌಷಧೇ ದಾನೇ = ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಒಳ್ಳೆಯ ಔಷಧ
 ಮತ್ತು ದಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
 ಪ್ರ : ಕಾ ಪ್ರೇಯಸೀ ವಿಧೇಯಾ = ಯಾವ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ
 ಇಡಬೇಕು?
 ಉ : ಕರುಣಾ ದೀನೇಷು ಸಜ್ಜನೇ ಮೈತ್ರೀ = ಬಡವರಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ, ಸಜ್ಜನರಲ್ಲಿ
 ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಇಡಬೇಕು.

ಕಃ ಸಾಧುಃ ಸದ್ವೃತ್ತಃ ಕಮಧಮಮಾಚಕ್ಷತೇ ತ್ವಸದ್ವೃತ್ತಮ್ |

ಕೇನ ಚಿತಂ ಜಗದೇತತ್ ಸತ್ಯತಿಕ್ಲಾವತಾ ಪುಂಸಾ ||12||

- ಪ್ರ : ಕಃ ಸಾಧುಃ = ಸಾಧುವು- ಸಜ್ಜನನು ಯಾರು?
 ಉ : ಸದ್ವೃತ್ತಃ = ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು.
 ಪ್ರ : ಕಂ ಅಧಮಂ ಆಚಕ್ಷತೇ = ಯಾವನನ್ನು ಅಧಮನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ?
 ಉ : ಅಸದ್ವೃತ್ತಮ್ = ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯವನನ್ನು ಅಧಮ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
 ಪ್ರ : ಕೇನ ಚಿತಂ ಜಗದೇತತ್ = ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ಯಾರು?

ಉ : ಸತ್ಯತಿತಿಕ್ಷಾವತಾ ಪುಂಸಾ = ಸತ್ಯ-ಸಹನೆಯುಳ್ಳವನೇ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು
ಗೆದ್ದವನು.

ಕಸ್ಮೈ ನಮಾಂಸಿ ದೇವಾಃ ಕುರ್ವಂತಿ ದಯಾಪ್ರಧಾನಾಯ |

ಇಹ ಭುವನೇ ಕಃ ಶೋಚ್ಯಃ ಸತ್ಯಪಿ ವಿಭವೇ ನ ಯೋ ದಾತಾ ||13||

ಪ್ರ : ಕಸ್ಮೈ ನಮಾಂಸಿ ದೇವಾಃ ಕುರ್ವಂತಿ = ದೇವತೆಗಳೂ ಯಾರಿಗೆ
ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

ಉ : ದಯಾಪ್ರಧಾನಾಯ = ದಯಾವಂತನಿಗೆ.

ಪ್ರ : ಇಹ ಭುವನೇ ಕಃ ಶೋಚ್ಯಃ = ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವನನ್ನು ನೋಡಿ
ದುಃಖಿಸಬೇಕು?

ಉ : ಸತ್ಯಪಿ ವಿಭವೇ ನ ಯಃ ದಾತಾ=ಸಂಪತ್ತಿದ್ದರೂ ದಾನಮಾಡದವನ ಬಗ್ಗೆ.

ಕಸ್ಯ ವಶೇ ಪ್ರಾಣಿಗಣಃ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯಭಾಷಿಣೋ ವಿನೀತಸ್ಯ |

ಕ್ಷ ಸ್ಥಾತವ್ಯಂ ನ್ಯಾಯ್ಯೇ ಪಥಿ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಲಾಭಾಡ್ಯೇ ||14||

ಪ್ರ : ಕಸ್ಯ ವಶೇ ಪ್ರಾಣಿಗಣಃ = ಜೀವಿಗಳು ಯಾರಿಗೆ ವಶವಾಗುತ್ತಾರೆ?

ಉ : ಸತ್ಯಪ್ರಿಯಭಾಷಿಣಃ ವಿನೀತಸ್ಯ = ವಿನಯವಂತನೂ, ಸತ್ಯಪ್ರಿಯ-
ಭಾಷಿಯೂ ಆದವನಿಗೆ ವಶವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರ : ಕ್ಷ ಸ್ಥಾತವ್ಯಂ = ಎಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಬೇಕು?

ಉ : ನ್ಯಾಯ್ಯೇ ಪಥಿ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಲಾಭಾಡ್ಯೇ = ಪತ್ನಿ-ಪರೋಕ್ಷ ಫಲಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೋಽಂಧೋ ಯೋಽಕಾರ್ಯರತಃ ಕೋ ಬಧಿರೋ ಯೋ ಹಿತಾನಿ ನ ಶೃಣೋತಿ |

ಕೋ ಮೂಕೋ ಯಃ ಕಾಲೇ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ವಕ್ತುಂ ನ ಜಾನಾತಿ ||15||

ಪ್ರ : ಕಃ ಅಂಧಃ = ಕುರುಡನು ಯಾರು?

ಉ : ಯಃ ಅಕಾರ್ಯರತಃ = ಯಾವನು ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾನೋ
ಅವನೇ ಕುರುಡ.

ಪ್ರ : ಕಃ ಬಧಿರಃ = ಯಾರು ಕಿವುಡನು?

ಉ : ಯಃ ಹಿತಾನಿ ನ ಶೃಣೋತಿ = ಯಾವನು ಹಿತವಾದದ್ದನ್ನು
ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನೇ ಕಿವುಡ.

ಪ್ರ : ಮೂಕಃ = ಮೂಗನು ಯಾರು?

ಉ : ಯಃ ಕಾಲೇ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ವಕ್ತುಂ ನ ಜಾನಾತಿ = ಯಾವನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಲಾರನೋ ಅವನು ಮೂಕನೇ ಸರಿ.

ಕಿಂ ದಾನಮನಾಕಾಂಕ್ಷಂ ಕಿಂ ಮಿತ್ರಂ ಯೋ ನಿವಾರಯತಿ ಪಾಪಾತ್ |
 ಕೋಽಲಂಕಾರಃ ಶೀಲಂ ಕಿಂ ವಾಚಾಂ ಮಂಡನಂ ಸತ್ಯಮ್ ||16||

ಪ್ರ : ಕಿಂ ದಾನಂ = ಯಾವುದು ಉತ್ತಮ ದಾನ?
 ಉ : ಅನಾಕಾಂಕ್ಷಂ = ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಬಯಸದೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು.
 ಪ್ರ : ಕಿಂ ಮಿತ್ರಂ = ಯಾವನು ಮಿತ್ರ?
 ಉ : ಯಃ ನಿವಾರಯತಿ ಪಾಪಾತ್ = ಯಾವನು ಕೆಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು
 ದೂರಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಮಿತ್ರ.
 ಪ್ರ : ಕಃ ಅಲಂಕಾರಃ = ಯಾವುದು ಅಲಂಕಾರ?
 ಉ : ಶೀಲಂ = ಶೀಲವೇ ಅಲಂಕಾರ.
 ಪ್ರ : ಕಿಂ ವಾಚಾಂ ಮಂಡನಂ = ಮಾತಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಯಾವುದು?
 ಉ : ಸತ್ಯಮ್ = ಸತ್ಯವು.

ವಿದ್ಯುದ್ವಿಲಸಿತಚಪಲಂ ಕಿಂ ದುರ್ಜನಸಂಗತಿಶ್ಚ ಸಂಪಚ್ಚ |

ಕುಲಶೀಲನಿಷ್ಟಕಂಪಾಃ ಕೇ ಕಲಿಕಾಲೇಽಪಿ ಸಜ್ಜನಾ ಏವ ||17||

ಪ್ರ : ವಿದ್ಯುದ್ವಿಲಸಿತಚಪಲಂ ಕಿಂ = ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಚಂಚಲವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?
 ಉ : ದುರ್ಜನಸಂಗತಿಶ್ಚ ಸಂಪಚ್ಚ = ದುಷ್ಟರ ಸಹವಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು.
 ಪ್ರ : ಕುಲಶೀಲನಿಷ್ಟಕಂಪಾಃ ಕೇ = ಕುಲಶೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವರು
 ಯಾರು?
 ಉ : ಕಲಿಕಾಲೇಽಪಿ ಸಜ್ಜನಾ ಏವ = ಈ ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಜ್ಜನರು ಮಾತ್ರ.

ದಾನಂ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಸಹಿತಂ ಜ್ಞಾನಮಗರ್ವಂ ಕ್ಷಮಾನ್ವಿತಂ ಶೌರ್ಯಮ್ |

ವಿತ್ತಂ ತ್ಯಾಗಸಮೇತಂ ದುರ್ಲಭಮೇತಚ್ಚತುರ್ಭದ್ರಮ್ ||18||

(ಪ್ರ : ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಭವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?)
 ಉ : ದಾನಂ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಸಹಿತಂ = ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಾನ,
 ಜ್ಞಾನಮಗರ್ವಂ = ಗರ್ವವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ, ಕ್ಷಮಾನ್ವಿತಂ ಶೌರ್ಯಮ್ =
 ಕ್ಷಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶೌರ್ಯ, ವಿತ್ತಂ ತ್ಯಾಗಸಮೇತಂ = ತ್ಯಾಗದಿಂದ
 ಕೂಡಿದ ಧನ, ದುರ್ಲಭಮೇತಚ್ಚತುರ್ಭದ್ರಮ್ = ಮಂಗಲಕರವಾದ ಈ
 ನಾಲ್ಕು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟ.

ವಿದ್ವನ್ಮನೋಹರಾ ಕಾ ಸತ್ಕವಿತಾ ಬೋಧವನಿತಾ ಚ |

ಕಂ ನ ಸ್ತುತತಿ ವಿಪತ್ತಿಃ ಪ್ರವೃದ್ಧವಚನಾನುವರ್ತಿನಂ ದಾಂತಮ್ ||19||

ಪ್ರ : ವಿದ್ವನ್ಮನೋಹರಾ ಕಾ = ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವುದು
 ಯಾವುದು?

- ಉ : ಸತ್ಕವಿತಾ, ಬೋಧವನಿತಾ ಚ = ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ವನಿತೆ.
 ಪ್ರ : ಕಂ ನ ಸ್ವಶತಿ ವಿಪತ್ತಿಃ = ಆಪತ್ತು ಯಾರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ?
 ಉ : ಪ್ರವೃದ್ಧವಚನಾನುವರ್ತಿನಂ ದಾಂತಮ್ = ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರ ಮಾತನ್ನು
 ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಡೆಯುವ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನನ್ನು ಆಪತ್ತು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಸ್ಮೈ ಸ್ಪೃಹಯತಿ ಕಮಲಾ ತು ಅನಲಸಚಿತ್ತಾಯ ನೀತಿವೃತ್ತಾಯ |

ತ್ಯಜತಿ ಚ ಕಂ ಸಹಸಾ ಪಿತೃಗುರುಸುರನಿಂದಾಕರಂ ಚ ಸಾಲಸ್ಯಮ್ ||20||

- ಪ್ರ : ಕಸ್ಮೈ ಸ್ಪೃಹಯತಿ ಕಮಲಾ = ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು (ಸಂಪತ್ತು) ಯಾರನ್ನು
 ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾಳೆ?
 ಉ : ಅನಲಸಚಿತ್ತಾಯ ನೀತಿವೃತ್ತಾಯ = ಸೋಮಾರಿಯಲ್ಲದ, ನೀತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
 ಇರುವವನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾಳೆ.
 ಪ್ರ : ತ್ಯಜತಿ ಚ ಕಂ ಸಹಸಾ (ಕಮಲಾ) = ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಯಾವನನ್ನು
 ಕೂಡಲೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಾಳೆ?
 ಉ : ಪಿತೃಗುರುಸುರನಿಂದಾಕರಂ ಚ ಸಾಲಸ್ಯಂ = ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ತಂದೆ-
 ತಾಯಿ, ಗುರು ಮತ್ತು ದೇವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
 ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.

ಕುತ್ರ ವಿಧೇಯೋ ವಾಸಃ ಸಜ್ಜನನಿಕಟೇಽಥವಾ ಕಾಶ್ಯಾಮ್ |

ಕಃ ಪರಿಹಾರ್ಯೋ ದೇಶಃ ಪಿಶುನಯುತೋ ಲುಬ್ಧಭೂಪಶ್ಚ ||21||

- ಪ್ರ : ಕುತ್ರ ವಿಧೇಯಃ ವಾಸಃ = ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು?
 ಉ : ಸಜ್ಜನನಿಕಟೇ ಅಥವಾ ಕಾಶ್ಯಾಮ್ = ಸಜ್ಜನರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ
 ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು.
 ಪ್ರ : ಕಃ ಪರಿಹಾರ್ಯಃ ದೇಶಃ = ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬಾರದು?
 ಉ : ಪಿಶುನಯುತಃ ಲುಬ್ಧಭೂಪಶ್ಚ = ಚಾಡಿಕೋರರೂ ದುರಾಶೆಯ ರಾಜನೂ
 ಇರುವ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು.

ಕೋ ಹಿ ನ ವಾಚ್ಯಃ ಸುಧಿಯಾ ಪರದೋಷಶ್ಚಾನ್ಯತಂ ತದ್ವತ್ |

ಕಿಂ ಸಂಪಾದ್ಯಂ ಮನುಜೈಃ ವಿದ್ಯಾ ವಿತ್ತಂ ಬಲಂ ಯಶಃ ಪುಣ್ಯಮ್ ||22||

- ಪ್ರ : ಕಃ ಹಿ ನ ವಾಚ್ಯಃ ಸುಧಿಯಾ = ಜಾಣನು ಏನನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು?
 ಉ : ಪರದೋಷಶ್ಚಾನ್ಯತಂ ತದ್ವತ್ = ಅನ್ಯರ ದೋಷವನ್ನೂ, ಅದೇ ರೀತಿ
 ಸುಳ್ಳನ್ನೂ ಜಾಣನಾದವನು ಹೇಳಬಾರದು.
 ಪ್ರ : ಕಿಂ ಸಂಪಾದ್ಯಂ ಮನುಜೈಃ = ಮನುಷ್ಯರು ಏನನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು?

ಉ : ವಿದ್ಯಾ ವಿತ್ತಂ ಬಲಂ ಯಶಃ ಪುಣ್ಯಮ್ = ಮನುಷ್ಯರು ವಿದ್ಯೆ, ಹಣ, ಬಲ, ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು.

ಕಾ ಚ ಸಭಾ ಪರಿಹಾರ್ಯಾ ಹೀನಾ ಯಾ ವೃದ್ಧಸಚಿವೇನ |

ಇಹ ಕುತ್ರಾವಹಿತಃ ಸ್ಯಾತ್ ಮನುಜಃ ಕಿಲ ರಾಜಸೇವಾಯಾಮ್ ||23||

ಪ್ರ : ಕಾ ಚ ಸಭಾ ಪರಿಹಾರ್ಯಾ = ಯಾವ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು?

ಉ : ಹೀನಾ ಯಾ ವೃದ್ಧಸಚಿವೇನ = ವೃದ್ಧಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಿಲ್ಲದ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು.

ಪ್ರ : ಇಹ ಕುತ್ರಾವಹಿತಃ ಸ್ಯಾನ್ಮನುಜಃ = ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲಿ ಸದಾ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕು?

ಉ : ರಾಜಸೇವಾಯಾಮ್ ಕಿಲ = ರಾಜರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಾಗ.

ಪ್ರಾಣಾದಪಿ ಕೋ ರಮ್ಯಃ ಕುಲಧರ್ಮಃ ಸಾಧುಸಂಗಶ್ಚ |

ಕಾ ಸಂರಕ್ಷ್ಯಾ ಕೀರ್ತಿಃ ಪತಿವ್ರತಾ ನೈಜಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ||24||

ಪ್ರ : ಪ್ರಾಣಾದಪಿ ಕಃ ರಮ್ಯಃ = ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?

ಉ : ಕುಲಧರ್ಮಃ ಸಾಧುಸಂಗಶ್ಚ = ಕುಲಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಧುಜನರ ಸ್ನೇಹ.

ಪ್ರ : ಕಾ ಸಂರಕ್ಷ್ಯಾ = ಯಾವುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು?

ಉ : ಕೀರ್ತಿಃ, ಪತಿವ್ರತಾ, ನೈಜಬುದ್ಧಿಶ್ಚ = ಕೀರ್ತಿ, ಪತಿವ್ರತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕಾ ಕಲ್ಪಲತಾ ಲೋಕೇ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯಾಯಾರ್ಪಿತಾ ವಿದ್ಯಾ |

ಕೋಽಕ್ಷಯವಟವೃಕ್ಷಃ ಸ್ಯಾತ್ ವಿಧಿವತ್ ಸತ್ಪಾತ್ರದತ್ತದಾನಂ ಯತ್ ||25||

ಪ್ರ : ಕಾ ಕಲ್ಪಲತಾ ಲೋಕೇ = ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಯಾವುದು?

ಉ : ಸಚ್ಚಿಷ್ಯಾಯಾರ್ಪಿತಾ ವಿದ್ಯಾ = ಯೋಗ್ಯತೆಗಾಗಿ ನೀಡಿದ ವಿದ್ಯೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ.

ಪ್ರ : ಕಃ ಅಕ್ಷಯವಟವೃಕ್ಷಃ ಸ್ಯಾತ್ = ಯಾವುದು ಅಕ್ಷಯ (ನಾಶವಾಗದ) ಆಲದಮರ?

ಉ : ವಿಧಿವತ್ ಸತ್ಪಾತ್ರದತ್ತದಾನಂ ಯತ್ = ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾಡಿದ ದಾನವು ನಾಶವಾಗದ ಆಲದ ಮರ.

ಕಿಂ ಶಸ್ತ್ರಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಯುಕ್ತಿರ್ಮಾರ್ಗತಾ ಚ ಕಾ ಧೇನುಃ |

ಕಿಂ ನು ಬಲಂ ಯದ್ಧೈರ್ಯಂ ಕೋ ಮೃತ್ಯುರ್ಯದವಧಾನರಹಿತತ್ವಮ್ ||26||

ಪ್ರ : ಕಿಂ ಶಸ್ತ್ರಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ = ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಯುಧವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?

ಉ : ಯುಕ್ತಿಃ = ಉಪಾಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಯುಧವಾದದ್ದು.

ಪ್ರ : ಮಾತಾ ಚ ಕಾ = ತಾಯಿ ಯಾರು?

ಉ : ಧೇನುಃ = ಹಸುವೇ ತಾಯಿ.

ಪ್ರ : ಕಿಂ ನು ಬಲಂ = ಬಲವು ಯಾವುದು?

ಉ : ಯತ್ ಧೈರ್ಯಂ = ಧೈರ್ಯವೇ ಬಲ.

ಪ್ರ : ಕಃ ಮೃತ್ಯುಃ = ಸಾವು ಯಾವುದು?

ಉ : ಯತ್ ಅವಧಾನರಹಿತತ್ವಮ್ = ಎಚ್ಚರಗೇಡಿತನವೇ ಸಾವು.

ಕುತ್ರ ವಿಷಂ ದುಷ್ಟಜನೇ ಕಿಮಿಹಾಶೌಚಂ ಭವೇದೃಣಂ ನರಾಣಾಮ್ |

ಪಾತಕಂ ಚ ಕಿಂ ಹಿಂಸಾ ಭಯಮಪಿ ಕಿಂ ವಿತ್ತಮೇವ ಸರ್ವೇಷಾಮ್ ||27||

ಪ್ರ : ಕುತ್ರ ವಿಷಂ = ವಿಷವೆಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ?

ಉ : ದುಷ್ಟಜನೇ = ದುಷ್ಟರಲ್ಲಿ.

ಪ್ರ : ಕಿಮಿಹಾಶೌಚಂ ಭವೇತ್ ನರಾಣಾಮ್ = ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೈಲಿಗೆ ಯಾವುದು?

ಉ : ಋಣಂ = ಸಾಲವೇ ಮೈಲಿಗೆ.

ಪ್ರ : ಪಾತಕಂ ಚ ಕಿಂ = ಪಾತಕವು ಯಾವುದು?

ಉ : ಹಿಂಸಾ = ಹಿಂಸೆಯೇ ಮಹಾಪಾಪ.

ಪ್ರ : ಭಯಮಪಿ ಕಿಂ = ಯಾವುದು ಭಯ?

ಉ : ವಿತ್ತಮೇವ ಸರ್ವೇಷಾಮ್ = ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಣವೇ ಭಯಕಾರಕ.

ಸಂಭಾವಿತಸ್ಯ ಮರಣಾದಧಿಕಂ ಕಿಂ ದುರ್ಯಶೋ ಭವತಿ |

ಲೋಕೇ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ಕೋ ಧನವಾನ್ ಧನಮಪಿ ಚ ಕಿಂ ಯತಶ್ಚೇಷ್ಟಮ್ ||28||

ಪ್ರ : ಸಂಭಾವಿತಸ್ಯ ಮರಣಾದಧಿಕಂ ಕಿಂ = ಗೌರವಾನ್ವಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮರಣಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು ಯಾವುದು?

ಉ : ದುರ್ಯಶಃ ಭವತಿ = ಅಪಕೀರ್ತಿಯೇ ಸಂಭಾವಿತನಿಗೆ ಮರಣಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು.

ಪ್ರ : ಲೋಕೇ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ ಕಃ = ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಸುಖಿ?

ಉ : ಧನವಾನ್ = ಧನವಂತನು.

ಪ್ರ : ಧನಮಪಿ ಚ ಕಿಂ = ಯಾವುದು ನಿಜವಾದ ಧನ?

ಉ : ಯತಶ್ಚೇಷ್ಟಮ್ = ಯಾವುದರಿಂದ ಹಿತ ಸಿಗುತ್ತದೋ ಅದು.

ಕೋ ವರ್ಧತೇ ವಿನೀತಃ ಕೋ ವಾ ಹೀಯತೇ ಯೋ ದೃಪ್ತಃ |

ಕೋ ನ ಪ್ರತ್ಯೇತವ್ಯೋ ಬ್ರೂತೇ ಯಶ್ಚಾನ್ಯತಂ ಶಶ್ವತ್ ||29||

ಪ್ರ : ಕಃ ವರ್ಧತೇ = ಯಾವನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ?
 ಉ : ವಿನೀತಃ = ವಿನಯವಂತನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
 ಪ್ರ : ಕಃ ವಾ ಹೀಯತೇ = ಯಾವನು ಕ್ಷೀಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ?
 ಉ : ದೃಪ್ತಃ = ಗರ್ವಿಷ್ಣನು ಕ್ಷೀಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
 ಪ್ರ : ಕಃ ನ ಪ್ರತ್ಯೇತವ್ಯಃ = ಯಾರನ್ನು ನಂಬಬಾರದು?
 ಉ : ಬ್ರೂತೇ ಯಶ್ಚಾನ್ಯತಂ ಶಶ್ವತ್ = ಯಾವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ನಂಬಬಾರದು.

ಕುತ್ರಾನ್ಯತೇಽಪ್ಯಪಾಪಂ ಯಚ್ಛೋಕ್ತಂ ಧರ್ಮರಕ್ಷಾರ್ಥಮ್ |

ಕೋ ಧರ್ಮೋಽಭಿಮತೋ ಯಃ ಶಿಷ್ಣಾನಾಂ ನಿಜಕುಲೀನಾನಾಮ್ ||30||

ಪ್ರ : ಕುತ್ರ ಅನ್ಯತೇಽಪ್ಯಪಾಪಂ = ಎಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೂ ಪಾಪವಿಲ್ಲ.
 ಉ : ಯಚ್ಚ ಉಕ್ತಂ ಧರ್ಮರಕ್ಷಾರ್ಥಂ = ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಡಿದ ಸುಳ್ಳು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
 ಪ್ರ : ಕಃ ಧರ್ಮಃ = ಧರ್ಮವು ಯಾವುದು?
 ಉ : ಅಭಿಮತಃ ಯಃ ಶಿಷ್ಣಾನಾಂ ನಿಜಕುಲೀನಾನಾಂ = ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರಾದ ಸಜ್ಜನರು ಒಪ್ಪಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇ ಧರ್ಮ.

ಸಾಧುಬಲಂ ಕಿಂ ದೈವಂ ಕಃ ಸಾಧುಃ ಸರ್ವದಾ ತುಷ್ಠಃ |

ದೈವಂ ಕಿಂ ಯತ್ಸುಕೃತಂ ಕಃ ಸುಕೃತೀ ಶ್ಲಾಘ್ಯತೇ ಚ ಯಃ ಸದ್ಧಿಃ ||31||

ಪ್ರ : ಸಾಧುಬಲಂ ಕಿಂ = ಸಜ್ಜನರ ಶಕ್ತಿ ಯಾವುದು?
 ಉ : ದೈವಂ = ದೈವವೇ ಸಜ್ಜನರ ಶಕ್ತಿ.
 ಪ್ರ : ಕಃ ಸಾಧುಃ = ಸಜ್ಜನನು ಯಾವನು?
 ಉ : ಸರ್ವದಾ ತುಷ್ಠಃ = ಸದಾ ಆನಂದದಿಂದ ಇರುವವನು.
 ಪ್ರ : ದೈವಂ ಕಿಂ = ದೈವವೆಂದರೆ ಏನು?
 ಉ : ಯತ್ ಸುಕೃತಂ = ಪುಣ್ಯವೇ ದೈವ.
 ಪ್ರ : ಕಃ ಸುಕೃತೀ = ಪುಣ್ಯವಂತನು ಯಾರು?
 ಉ : ಶ್ಲಾಘ್ಯತೇ ಚ ಯಃ ಸದ್ಧಿಃ = ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿತನಾದವನೇ ಪುಣ್ಯವಂತ.

ಕೋ ಧನ್ಯಃ ಸಂನ್ಯಾಸೀ ಕೋ ಮಾನ್ಯಃ ಪಂಡಿತಃ ಸಾಧುಃ |

ಕಃ ಸೇವ್ಯೋ ಯೋ ದಾತಾ ಕೋ ದಾತಾ ಯೋಽರ್ಥಿತ್ವಪ್ತಿಮಾತನುತೇ ||32||

ಪ್ರ : ಕಃ ಧನ್ಯಃ = ಧನ್ಯನಾರು?
 ಉ : ಸಂನ್ಯಾಸೀ = ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗೀ.

- ಪ್ರ : ಕಃ ಮಾನ್ಯಃ = ಗೌರವಾನ್ವಿತನು ಯಾರು?
 ಉ : ಪಂಡಿತಃ ಸಾಧುಃ = ಸಜ್ಜನನಾದ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸದಾ ಗೌರವಪಾತ್ರ-
 ನಾಗುತ್ತಾನೆ.
 ಪ್ರ : ಕಃ ಸೇವ್ಯಃ = ಯಾರನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು?
 ಉ : ಯಃ ದಾತಾ = ದಾನಿಯಾದವನನ್ನು.
 ಪ್ರ : ಕಃ ದಾತಾ = ದಾನಿ ಯಾರು?
 ಉ : ಯಃ ಅರ್ಥಿತ್ಯಪ್ತಿಮಾತನುತೇ = ಬೇಡಿದವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು
 ನೀಡುವವನು.

ಕಿಂ ದುಷ್ಕರಂ ನರಾಣಾಂ ಯನ್ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹಃ ಸತತಮ್ |

ಕಃ ಶೂರೋ ಯೋ ಭೀತತ್ರಾತಾ ತ್ರಾತಾ ಚ ಕಃ ಸ ಗುರುಃ ||33||

- ಪ್ರ : ಕಿಂ ದುಷ್ಕರಂ ನರಾಣಾಂ = ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡಲು ಕಷ್ಟವಾದದ್ದು
 ಯಾವುದು?
 ಉ : ಯನ್ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹಃ ಸತತಮ್ = ಸದಾ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವುದು
 ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಷ್ಟಕರವಾದದ್ದು.
 ಪ್ರ : ಕಃ ಶೂರಃ = ಶೂರನು ಯಾರು?
 ಉ : ಯಃ ಭೀತತ್ರಾತಾ = ಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವವನು.
 ಪ್ರ : ತ್ರಾತಾ ಚ ಕಃ = ಕಾಪಾಡುವವನು ಯಾರು?
 ಉ : ಸಃ ಗುರುಃ = ಗುರುವೇ ಕಾಪಾಡುವವನು.

ಕಸ್ಯ ನ ಶೋಕೋ ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ ಅಕ್ರೋಧಃ ಕಿಂ ಸುಖಂ ತುಷ್ಟಿಃ |

ಕೋ ರಾಜಾ ರಂಜನಕೃತ್ ಕಶ್ಚ ಶ್ವಾ ನೀಚಸೇವಕೋ ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ ||34||

- ಪ್ರ : ಕಸ್ಯ ನ ಶೋಕಃ = ಶೋಕ ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ?
 ಉ : ಯಃ ಸ್ಯಾದಕ್ರೋಧಃ = ಕೋಪವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಶೋಕವಿಲ್ಲ.
 ಪ್ರ : ಕಿಂ ಸುಖಂ = ಯಾವುದು ಸುಖ.
 ಉ : ತುಷ್ಟಿಃ = ತೃಪ್ತಿ.
 ಪ್ರ : ಕಃ ರಾಜಾ = ರಾಜನಾರು?
 ಉ : ರಂಜನಕೃತ್ = ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಂತಸವನ್ನು ನೀಡುವವನು.
 ಪ್ರ : ಕಶ್ಚ ಶ್ವಾ = ನಾಯಿಯಂತೆ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವನು ಯಾರು?
 ಉ : ನೀಚಸೇವಕಃ ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ = ನೀಚಜನರ ಸೇವಕನಾದವನು.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದೇವತಾ ಕಾ ಮಾತಾ ಪೂಜ್ಯೋ ಗುರುಶ್ಚ ಕಸ್ತಾತಃ |

ಕೋಽಪರಿಹಾರ್ಯೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಕುತ್ರ ಪದಂ ನೃಸೇಚ್ಚ ದೃಕ್ಪಾತೇ ||35||

ಪ್ರ : ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದೇವತಾ ಕಾ = ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವರು ಯಾರು?

ಉ : ಮಾತಾ = ತಾಯಿ.

ಪ್ರ : ಪೂಜ್ಯಃ ಗುರುಃ ಕಃ = ಪೂಜ್ಯನಾದ ಗುರು ಯಾರು?

ಉ : ತಾತಃ = ತಂದೆಯು.

ಪ್ರ : ಕಃ ಅಪರಿಹಾರ್ಯಃ = ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ್ದು ಯಾವುದು?

ಉ : ಮೃತ್ಯುಃ = ಸಾವು.

ಪ್ರ : ಕುತ್ರ ಪದಂ ನೃಸೇತ್ = ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಇಡಬೇಕು?

ಉ : ದೃಕ್ಪಾತೇ = ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ.

ಕಶ್ಚ ಕುಲಕ್ಷಯಹೇತುಃ ಸಂತಾಪಃ ಸಜ್ಜನೇಷು ಯೋಽಕಾರಿ |

ಕೇಷಾಮಮೋಘವಚನಂ ಯೇ ಚ ಪುನಃ ಸತ್ಯಮೌನಶಮಶೀಲಾಃ ||36||

ಪ್ರ : ಕಶ್ಚ ಕುಲಕ್ಷಯ ಹೇತುಃ = ವಂಶನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಉ : ಸಂತಾಪಃ ಸಜ್ಜನೇಷು ಯೋಽಕಾರಿ = ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಸಂತಾಪವೇ ಕುಲಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಪ್ರ : ಕೇಷಾಮ್ ಅಮೋಘವಚನಂ = ಯಾರ ಮಾತು ಹುಸಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ?

ಉ : ಯೇ ಚ ಪುನಃ ಸತ್ಯಮೌನಶಮಶೀಲಾಃ = ಯಾರು ಸತ್ಯವಂತರೋ, ಮೌನಿಗಳೋ, ಮನೋದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಶಾಂತವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡವರೋ ಅವರ ಮಾತು ಎಂದೂ ಹುಸಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇತ್ಯೇಷಾ ಕಂಠಸ್ಥಾ ಪ್ರಶೋತ್ತರಮಾಲಿಕಾ ಯೇಷಾಂ |

ತೇ ಮುಕ್ತಾಭರಣಾ ಇವ ವಿಮಲಾಶ್ಚಾಭಾಂತಿ ಸತ್ಸಮಾಜೇಷು ||37||

ಇತಿ = ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಏಷಾ = ಈ, ಪ್ರಶೋತ್ತರಮಾಲಿಕಾ = ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಮಾಲಿಕೆಯು, ಯೇಷಾಂ = ಯಾರ, ಕಂಠಸ್ಥಾ = ಕಂಠದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೋ, ತೇ = ಅವರು, ಮುಕ್ತಾಭರಣಾ ಇವ = ಮುತ್ತಿನ ಆಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸಿದವರಂತೆ, ಸತ್ಸಮಾಜೇಷು = ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ವಿಮಲಾಃ = ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿ, ಆಭಾಂತಿ = ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

|| ಪ್ರಶೋತ್ತರಮಾಲಿಕಾ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ||
